

dat. Ideo futans reddebat quinque pro uno, 12. q. 105. 2. ad 9.

Brachium significat potentiam operativam, que tripliciter impeditur, scilicet a Deo, a diabolo, & ab utroque, 1. q. 100. 10. ad 3.

Bubo nocte pasum quarit. Ideo significat luxuriosos, qui delectantur in nocturnis operibus que agunt, 12. q. 103. 6. ad 1.

Bucella quam porrexit Christus Judæ, non fuit corpus Christi, sed purus panis, 3. q. 81. 2. ad 3.

C

Adere non permittit Deus aliquos nisi alios erigat, 1. q. 23. 6. ad 1.

Reprobatur verbum Cain dicentis: Mors est iniquitas mea quam utentiam merear; quia misericordia Dei peccantibus per poenitentiam veniam præbet, et absque ullo termino, 3. q. 84. 10. c. fin.

Calix debet esse de auro, vel argento, vel stanno, 3. q. 83. 3. ad 6.

Sicut non potest facere aliquis ecclesiæ prælatum, quod calix consecratus desinat esse consecratus si maneat integer, sic multo minus potest facere, ut homo Deo consecratus quamdiu vivit, consecratus esse desinat, & quod ille qui profectus est religionem non sit religiosus, 22. q. 88. 11. c.

Si calor subsisteret ita calefaceret, sicut nunc in hærens, 1. q. 36. 1. c.

Calor naturalis agit in virtute animæ, ut instrumentum ejus, 1. q. 115. 1. ad 5. item q. 118. 1. ad 3.

Digerendo generat pinguedinem quæ ipsum conservat, quasi ejus nutrimentum, 22. q. 82. 2. ad 2.

Calor disponens ad formam ignis manet post adventum ejus, non quidem idem numero, sed idem specie, quia non est idem subiectum ejus, 3. q. 7. 13. ad 2. & q. 9. 3. ad 2.

Ignis quantumcumque calidus, non calefaceret, nisi esset motus calis, 12. q. 109. 1. c.

Calor, & aliæ qualitates tangibiles erunt in corpore glorioso ex natura sua, quæ non erunt reductæ ad medium rei secundum æquidistantiam ab extremis acceptum, sed ad medium proportionis, secundum quod competit optimæ complexionis humanæ in singulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum est delectabilissimus, quia potentia semper delectatur in convenienti, & tristatur in excessu, 3. q. 84. 2. ad 1. & ad 2.

Virtus in femine agit per triplicem calorem, scilicet, animalis, elementis, & calis, 12. q. 118. 3. ad 3.

Calvariz locus dicitur communis locus decollatorum; non autem a capite Adæ ibi sepulti, 3. q. 46. 10. ad 3.

Calumnia est falsa & maleficia impositio criminis, 22. q. 68. 3. c. ad 1.

Est defensor criminis, per fraudes, dolos, & mendacia, 22. q. 69. 2. 3. c.

Ars campforia vitur de se nullitate ad debitum & idoneum usum; ratio est, quia illud lucrum vel illud plus quod accipitur a campforibus in tali permutatione monetæ, non accipitur ratione pecuniæ quæ de se non parit pecuniam, seu de se est invidibilis, sed ad vitandum damnum, sive ratione periculi vel interesse, ut subveniatur salariis pensionum, domorum, ministrorumque, & laboribus & expensis in arte necessaria, & licita, ne frustra ponant operam, & sudorem suum ad utilitatem aliorum, 22. q. 78. 2. ad 4.

Canis in veteri lege non offerrebat, quia erat animal immundum. Nec redimebatur, quia eo utebantur idololatræ in suis sacrificiis. Et significat rapacitatem, de quo non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur, 12. q. 102. 3. ad 7. & 22. q. 86. 3. ad 2.

Canis videtur uti syllogismo divivivo, 12. q. 13. 2. 3. ad 3.

Canonicus regularis potest transire ad religionem monachorum, & non e converso, nisi sint laici, 22. q. 189. 8. ad 2.

Cantus, & laus vocalis erit in beatis post resurrectionem, 22. q. 113. 4. c.

Salubriter fit in ecclesiâ, ad devotionem excitandam, 22. q. 91. 0. c.

Cantus theatricus, vel aliquid aliud artificiale organum in ecclesiâ ad delectationem, vel ostentationem, improbat, 22. q. 91. 2. ad 2. & ad 4.

Diaconi, & prælati non debent cantibus insistere; sed prædicationi, doctrinæ, & elemosynis, 22. q. 91. 3. ad 3.

Capacitas duplex, scilicet naturalis potentia, & obediencialis. Prima semper impletur secundum genus singulorum, & non secundum quodlibet individuum; secunda vero neutro modo, 3. q. 1. 3. ad 3.

Capitale vitium dicitur a capite membro, quia pena capitis punitur, vel quia est causa finalis per se multorum peccatorum, 12. q. 84. 3. 4. 0. & 22. q. 34. 5. c. & q. 35. 4. c. & q. 118. 7. 8. c. & q. 148. 5. c. & q. 153. 4. c. & q. 158. 1. c. ad 2.

Capitalia dicuntur, quia ut in pluribus alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod vitium ex bono oriatur, per abusum, ut ex objecto, non autem ut ex principio, 22. q. 55. 4. ad 1.

Vitia capitalia dicuntur a fine proprio, non

non quidem omnium, sed eorum ex quibus sæpius alia oriuntur, non autem ab ultimo, 22. q. 34. 0. c. & q. 35. 4. 0. c. & q. 36. 4. ad 1.

Sunt tantum septem, ad quæ omnia alia reducuntur, scilicet vana gloria, avidia, invidia, ira, avaritia, gula, & luxuria, 22. q. 84. 4. 0. c.

Prælati præest in capitulo, sicut iudex in foro judiciali, 22. q. 33. 7. ad 1.

Caput naturale habet tria respectu aliorum membrorum, scilicet ordinem, perfectionem, & virtutem influendi, 3. q. 8. 1. 8. c.

Significat multa, secundum similitudines ad multas proprietates ejus, 12. q. 84. 3. 4. 0. c. & 3. q. 84. 1. c.

Omnes operationes animales a capite principium habent, 3. q. 8. 1. c.

Influat in alia membra dupliciter, scilicet intra, & extra, gubernando actiones exteriores, 3. q. 8. 6. 7. c.

In capite vigent omnes sensus, in cæteris vero membris est tantum unus sensus, scilicet tactus, 3. q. 8. 1. c. & q. 66. 7. ad 3.

Character non est proprie in genere, nec in specie, sed reductivè, sicut ens incompletum, quia est potentia instrumentalis, 3. q. 63. 2. c. fin.

Est in secunda specie qualitatis, 3. q. 63. 2. c.

Diffinitio triplex characteris, 3. q. 63. 3. 5. 0. c. & q. 72. 5. c.

Est potentia, qua renati in vitam spirituales possunt facere operationes similes virtutibus, quibus sacramenta efficaciam habent, 3. q. 72. 5. c.

Est duplex, scilicet potentia activa, & passiva, 3. q. 63. 2. c.

Est sacramentum, & res sacramenti, 3. q. 63. 2. ad 2. & 6. ad 3. & q. 66. 1. b. & c. & 12. ad 1.

Habet rationem signi, ratione sacramenti sensibilis, & ratione configurationis, 3. q. 63. 1. ad 2. & 2. ad 4.

Est participatio sacerdotii Christi, 3. q. 63. 3. 5. c. & q. 65. 3. ad 3.

Est subjective in anima, sicut virtus instrumentalis, 3. q. 50. 4. ad 3. & q. 63. 2. c. & 5. ad 1. & ad 2. & q. 64. 1. c.

Est subjective in potentia animæ, & non immediate in essentia animæ, 3. q. 63. 4. 0. c.

Est principaliter in potentia intellectiva, & secundario in affectiva, 3. q. 63. 4. ad 3. & 5. c.

Semper manet, etiam in damnatis, quia est indelebilis, 3. q. 50. 4. ad 3. & q. 63. 2. c. & 5. 0. c. & q. 64. 9. ad 3. & q. 66. 9. c. & q. 82. 8. c.

Christus nullum habuit characterem, 3. q. 63. 5. 0. c.

St. Th. Op. Tom. VII.

Christus est character patris, 3. q. 63. 2. ad 2.

Non habens characterem baptismi, nullum aliam recipere potest, quia ille præsupponitur de necessitate ab omni alio, 3. q. 72. 6. 0. c.

Character baptismi est alius a characterem confirmationis, & ordinis, quia sunt ad distinctos actus, 3. q. 72. 5. 0. c.

Character baptismi, est potentia passiva, sed character confirmationis, & ordinis est potentia activa, 3. q. 63. 5. 0. c.

Est a tota Trinitate, sed appropriatur filio, 3. q. 64. 1. c.

Est proprie character Christi, tanquam ducis quo configurantur fideles sacerdotio Christi, 3. q. 63. 3. 0. c.

Character secundum omnes imprimitur in quibusdam sacramentis, 3. q. 63. 1. c.

Imprimatur solum in sacramentis, non per legis, 3. q. 62. 6. ad 3. item q. 63. 5. ad 3. item 2. c.

Imprimatur solum in tribus sacramentis, scilicet baptismo, confirmatione, & ordine, 3. q. 63. 6. 0. c. & q. 72. 5. 0. c. & q. 80. 11. 0. ad 1.

Est causa gratiæ sacramentalis, 3. q. 63. 2. 0. c. & q. 69. 10. c.

Per characterem deputantur fideles ad actus convenientes presenti ecclesiæ, per predestinationem vero ad præmium vitæ æternæ, 3. q. 63. 1. ad 1. & 2. c.

Character bestiarum est obstinata malicia, vel profectio illiciti cultus, 3. q. 63. 1. ad 3.

Charadriion est avis garula, ideo significat loquaces, 12. q. 102. 6. ad 1. fin.

Charitas est accidens, 22. q. 23. 3. ad 3.

Est habitus in anima creatus, contra magistrum sententiarum, 22. q. 23. 2. 0. c.

Est virtus, 22. q. 23. 3. 0. c. & q. 27. 1. 0. c.

Potest dici virtus generalis, 22. q. 18. 6. c. & 3. q. 85. 2. ad 1.

In quantum ordinat actus omnium virtutum ad bonum divinum. Sed ut respicit bonum divinum, ut proprium obiectum, est virtus specialis, 22. q. 58. 6. c. & 3. q. 85. 2. ad 1.

Est amicitia, 12. q. 65. 5. c. & q. 66. 6. ad 2. & 22. q. 23. 1. 0. item q. 24. 2. c.

Est radix omnium virtutum, 12. q. 62. 4. c. & q. 65. 5. ad 2. & q. 71. 4. c. & q. 84. 1. 0. ad 1. item 22. q. 23. 8. ad 2. & q. 139. 2. ad 2.

Est mater omnium virtutum, 12. q. 62. 4. c. & 22. q. 23. 8. ad 3. & q. 186. 7. ad 1.

Est forma omnium virtutum, 12. q. 62. 4. c. & 22. q. 4. 3. 0. c. & q. 23. 8. 0. c. & q. 24. 12. ad 4.

Charitas qua formaliter diligimus, est quædam participatio divinæ charitatis, quæ Deus est, 22. q. 23. 2. ad 1. item 3. ad 3. item q. 24. 2. ad 1. item 7. c.

1 Caro dicitur tripliciter, scilicet natura, numerum, & passibilitas, 3. q. 54. 3. ad 1.
 2 Caro hominis de se non habet bonum virtutis, sed est subest rationi, 12. q. 56. 4. c.
 3 Caro in eodem semper est eadem secundum speciem, non autem secundum materiam, 14. q. 12. 1. 2. c. 2. c.
 4 Esus carnis videtur introductus post diluuium, 12. q. 102. 6. ad 2.
 5 Castitas est virtus dicta a castigatione consuevitentiae, tamquam pueri, 22. q. 151. 1. c.
 6 Proprie est virtus specialis circa venerea, sed large est virtus generalis, 22. q. 151. 2. c.
 7 Ut delectans est fructus, sed est et secundum rationem, est virtus, quae maxime disponit hominem ad perfectionem intellectualis operationis, 22. q. 151. 3. c. fin. 151. 1. ad 4.
 8 Castitas conjugalitatis non est virtus specialis supra castitatem, quia non habet laudem, nisi abstinens ab illicitis delectationibus. Nec castitas vidualis, quia non est perfecta, 22. q. 152. 3. ad 3.
 9 Castitas est circa venerea, sed abstinencia est circa cibos, ideo differunt, 22. q. 151. 3. c.
 10 Castitati anatomastice attribuitur decor, ideo virginitati attribuitur excellentissima pulchritudo, 22. q. 152. 3. c.
 11 Castitas est subjective in anima, 22. q. 151. 1. ad 1.
 12 Remedium sextuplex castitatis contra luxuriam, scilicet maceratio carnis per abstinentiam, vigiliae, & huiusmodi, contemplatio divinorum & oratio, studium scripturarum, cogitatio sancta, exercitium contra otium, labor, & angustia, & solitudo, 22. q. 188. 3. c.
 13 Non omne quod est praeter intentionem, est a casu vel a fortuna, sed tantum contingens raro, 22. q. 43. 1. ad 3. 7. q. 64. 1. c.
 14 Nihil est a casu vel a fortuna respectu Dei, sed respectu ceterarum causarum, 1. q. 129. 6. c.
 15 Catechismus non est sacramentum, sed sacramentale, 3. q. 67. 3. ad 2.
 16 Est instructio credendorum explicite, praecedens baptismum, 3. q. 71. 1. c.
 17 Pertinet tantum ad sacerdotes, 3. q. 67. 3. ad 2.
 18 Pueri sunt catechizandi, & patris pro eis confessionem facit, 3. q. 71. 1. ad 2. 7. ad 3.
 19 Ecclesia amittit cathedram episcopalem propter malitiam populi, 22. q. 108. 4. ad 2.
 20 Categorica dictio est, quae absolute ponit rem significatam circa aliquid suppositum,

Categorice

syncategorica vero, quae importat ordinem praedicati ad subiectum, 1. q. 31. 3. c.
 21 Caro mortis se tradidit, ne incurreret servitutum Caesaris, 22. q. 125. 1. 2. c.
 22 Cavere mala est providentia, sicut & prosequi bona, sed cavere impedimenta extinguere est cautio, 22. q. 49. 8. ad 2.
 23 Causa ad quam necessarius sequitur effectus, intelligitur tantum de causa per se completa, & non impedita, 1. q. 115. 6. c. item 12. q. 75. 1. ad 2.
 24 Posita causa naturalis, & sufficienter ponitur effectus, non autem voluntaria, 1. q. 14. 8. ad 2. 9. q. 19. 8. c. item 4. 42. 2. q. 7. q. 46. 1. ad 9. 10. q. 61. 2. ad 1. 7. q. 56. 1. ad 1.
 25 Non omnis causa per se propria, & sufficienter causat necessario suum effectum, quia potest impediti, 1. q. 115. 6. c. item 9. 116. 3. c. item 12. q. 75. 1. ad 2.
 26 Causa duplex, scilicet dispositiva, & consummativa, 22. q. 94. 4. c.
 27 Conservativa duplex, scilicet directe & per se, vel indirecte & per accidens, sicut quod removet, vel impedit actionem corruptis, 1. q. 104. 1. 2. c.
 28 Genus causae est quadruplex, scilicet finalis, formalis, efficiens, & materialis, 22. q. 27. 3. c.
 29 Causa duplex, scilicet per se, id est causans per virtutem suam, & per accidens, id est removens impedimentum, 1. q. 114. 3. c. 12. q. 75. 4. c. item 9. 76. 1. c. item 9. 85. 5. c. item 9. 88. 9. c. 22. q. 3. 1. ad 2. 7. q. 4. 7. c.
 30 Occasio significat causam imperfectam, non autem semper causam per accidens, 22. q. 43. 1. ad 3.
 31 Causa per accidens dupliciter, scilicet quod accidit causae per se, vel quod accidit effectui per se. Et hoc tripliciter, scilicet, habens ordinem per se vel ut in paucioribus, vel non habens ordinem, nisi secundum assimilationem. Primum est removens impedimentum contrarium vel non contrarium. Secundum est casus vel fortuna, 22. q. 43. 1. ad 3. item 9. 65. 8. c.
 32 Non omne quod fit, habet causam per se, sed tantum ens per se; non autem ens per accidens, quia non est proprie ens, sed magis ordinatur cum non ente, 1. q. 115. 6. c. item 9. 116. 3. c.
 33 A qualibet causa derivatur aliquis ordo ad suos effectus. Et unus ordo continetur sub ordine, sicut causa sub causa, & multiplicatur sicut causa, 1. q. 105. 6. c. 7. q. 106. 3. c.
 34 Omne unum in multis oportet esse ab una causa, 1. q. 65. 1. c.
 35 Idem effectus est ab infinitis causis per acci-

accidens, non autem per se, 1. q. 46. 2. ad 7. 12. q. 1. 4. c.
 36 Aucta causa auget effectum per se, non autem effectum per accidens, 12. q. 27. 6. ad 1. 7. q. 85. 3. ad 1.
 37 Aliquid est causa alicujus effectus dupliciter, scilicet directe ad illud agendo, & indirecte, quia non impedit cum possit, 3. q. 47. 1. c. ad 1.
 38 Non est eadem essentia causa & effectus, 22. q. 58. 6. c.
 39 Habitudo ad causam non est de ratione entis causati, sed consequitur ad ea quae sunt de ratione ejus, 12. q. 44. 1. ad 1.
 40 Causa quandoque habet non necessariam habitudinem ad effectum propter defectum effectus, & non causa, 1. q. 119. 3. ad 4. 1. q. 119. 3. c. item 4. 119. 3. c. ad 1. 10. q. 104. 1. c. item 4. 119. 3. c. ad 1. 10. q. 104. 1. c. item 4. 119. 3. c. ad 1. 10. q. 104. 1. c. item 4. 119. 3. c. ad 1.
 41 Effectus univocus dependet tantum in fieri a causa, sed equivocus potest dependere etiam in esse, 1. q. 104. 1. c.
 42 Effectus est in causa secundum similitudinem quadrupliciter, scilicet secundum esse naturalem, & secundum eandem rationem, ut in univocis, vel secundum eandem rationem tantum, ut in aquivocis, vel spiritualiter, vel influxus, 1. q. 62. 3. c. item 1. 110. 2. c. item 1. 115. 3. ad 3. item 3. q. 62. 4. c.
 43 Causa instrumentalis non participat actionem causae principalis, nisi inquantum per aliquid sibi proprium, dispositivum operatur ad effectum principalis agentis, 1. q. 45. 5. c. ad 1. 1. q. 115. 3. ad 3. item 3. q. 62. 4. c. ad 2. 2. ad 1. 7. q. 79. 2. ad 3.
 44 Effectus habet esse nobilior & principalis, non autem verius in causa principalis, quam in se, non autem in causa instrumentali, 1. q. 42. 2. c. 7. q. 184. ad 3. 12. q. 83. 1. ad 2. 1. q. 115. 3. ad 3. 12. q. 83. 1. ad 2. 1. q. 115. 3. ad 3. 12. q. 83. 1. ad 2. 1. q. 115. 3. ad 3.
 45 Effectus assimilatur causae principalis, non autem instrumentali, 3. q. 62. 4. c. 1. c.
 46 Principali licet manifestissima, non potest proprie dici signum sui effectus licet occulti, sed tantum causa instrumentalis, quia ut mora, est effectus, 3. q. 62. 1. ad 1.
 47 Eiusdem & similiter non potest esse duplex causa proxima, vel remota, sed diversimode, 1. q. 52. 3. c. item 1. 110. 2. c. item 1. 115. 3. ad 3. 12. q. 83. 1. ad 2. 1. q. 115. 3. ad 3.

S. Th. Op. Tom. VII.

48 Idem respectu ejusdem potest esse causa & effectus diversimode, 12. q. 33. 4. ad 2.
 49 Effectus denominatur a causa proxima, non a remota vel universalis, 1. q. 14. 13. ad 1. 7. q. 25. 3. ad 4. 7. q. 4. 1. ad 1.
 50 Quanto remotior est a causa, tanto est debilior, 12. q. 66. 1. c.
 51 In quolibet genere causarum causa distat ab effectu, secundum perfectionem, vel secundum virtutem, 1. q. 35. 1. ad 1.
 52 Quilibet causa primo operatur in sibi propinquius, & per illud in alia, 3. q. 56. 1. c.
 53 Causa prima duplex, scilicet prima in genere, & prima simpliciter, scilicet Deus, 1. q. 19. 8. c.
 54 Causa prima, scilicet Deus, produxit materiam de nihilo, 1. q. 14. 11. c. 7. q. 33. 3. ad 4. item 9. 44. 2. c. item 4. ad 4. item 9. 45. 3. ad 2. 7. q. 46. 1. ad 3. 7. q. 47. 1. c. 7. q. 57. 2. c. fin. item 9. 65. 4. c. fin. 7. q. 91. 2. c. item 9. 105. 1. c. ad 1. 7. q. 117. 3. c.
 55 Processiones divinarum personarum sunt causa prima creationis omnium creaturarum, 1. q. 33. 3. ad 1. 7. q. 45. 6. c. 7. ad 3.
 56 Effectus non trahit necessitatem vel contingentiam a causa prima, sed a proxima, 1. q. 14. 13. ad 1. 7. q. 25. 3. ad 4. 7. q. 47. 1. ad 2. 7. q. 103. 7. ad 3. item 3. 7. q. 4. 1. ad 1.
 57 Causa prima plus induit quam secunda, 1. q. 104. 2. c. item 12. q. 19. 4. c. item 9. 84. 1. c.
 58 Operatio causae secundae semper fundatur super operationem causae primae, & praesupponit eam, 12. q. 19. 4. c.
 59 Causae habent intra se ordinem, quia finis est ratio agentis, agens forma, forma materiae, 1. q. 5. 2. ad 1. item 4. c. 7. q. 85. 3. ad 4. 12. q. 12. 2. c.
 60 Causa perficiens est nobilior suo effectu, non autem causa disponens, 12. q. 66. 6. ad 3.
 61 In causis agentibus quanto aliquid est prius, tanto est perfectius, in causis autem materialibus est imperfectius, 22. q. 1. 7. c. ad 3.
 62 Semper oportet quod causa per se sit prior effectu, 12. q. 95. 1. c. 12. q. 112. 1. c. 22. q. 148. 3. ad 2.
 63 Quanto causa est altior, tanto causalitas ejus ad plura se extendit, 1. q. 65. 2. c.
 64 Omnis causa dicit diversitatem substantiae ab effectu, 1. q. 33. 1. ad 1.
 65 Omnia nobiliori modo sunt in causa sua, quam in suo causato, 1. q. 4. 2. c.
 66 Causa semper excedit lumen causatum, 12. q. 66. 1. c.
 67 Quicquid est causa causae ut causae, Q 2 est

distat.

causa

est causa causati, 1. q. 20. 2. ad 2. item 13. q. 79. 1. ad 3. & 2. c.

49. Omnis effectus dependet a causa sua 3. 1. q. 33. 1. ad 1. & q. 102. 1. 2. c.

50. Causa efficiens non potest esse posterior effectui ordinis durationis, sicut finalis, 3. q. 62. 6. c.

51. Nulla creatura est causa activa alterius, quoad novam formam, vel dispositionem, sine mutatione, sed conservat sine mutatione, 1. q. 104. 2. ad 3.

52. Quod est prius in causando, est posterius in causato, & e converso, 1. q. 5. 4. c.

53. Causa cognoscitur per effectum quandoque, & e converso, 1. q. 83. 3. ad 4. & 8. ad 1.

54. Effectus dupliciter cognoscitur in causa, scilicet demonstrative, & per conjecturas, 1. q. 14. 13. c.

55. Dupliciter repræsentat causam, scilicet quoad esse, & secundam formam, 1. q. 43. 7. c.

Cautela vel cautio, cujus est vitare impedimenta bonæ operationis, est pars integræ prudentiæ, 22. quest. 48. c. & quest. 49. 8. c.

Cæcitas mentis triplex, scilicet privata, scilicet accidentalis, aversio voluntaria à primo intelligibili, tertia propter occupationem. Prima est pœna, aliæ vero peccatum, 22. q. 15. 1. c.

2. Cæcitas quæ quasi totaliter spiritualium bonorum cognitionem excludit, oritur ex luxuria. Hebetudo autem sensus, quæ reddit hominem debilem ad hujusmodi intelligibilia, oritur ex gula, 22. q. 15. 2. 3. c.

3. Cæcitas mentis, & hebetudo sensus opponuntur dono intellectus, 22. q. 8. 6. ad 1. & q. 15. 2. fin.

4. In cæco est aptitudo ad videndum, 22. q. 85. 2. ad 3.

5. Cæcus actu habet virtutem gressivam, per quam ambulare potest. Sed in quantum cæcus vult qui dirigit in ambulando; patitur defectum in ambulando, dum ambulat cespitanus, 12. q. 18. 1. ad 2.

6. Cæcus miraculose illuminatus naturaliter videt, 3. q. 77. 4. ad 3. fin.

Cælum habet materiam alterius rationis à materia quatuor elementorum; 12. quest. 66. 1. ad 5. & 2. c. & 12. quest. 49. 4. c.

2. In materia cæli non est potentia ad corruptionem, quia forma ejus excludit omnem privationem ab ea, 1. q. 9. c. & q. 10. 5. c. fin. item q. 97. 1. c.

3. Cælum non est animatum, 1. quest. 70. 3. c.

4. Non est de natura quatuor elementorum, 1. q. 66. 2. c.

5. Non inest potentia incompleta ad esse, sed tantum ad ubi, 1. q. 55. 2. c. item q. 8. 1. c. 3. c. & q. 66. 2. c. fin. item q. 79. 2. c. & q. 84. 3. ad 1. item q. 85. 5. c. item q. 90. 2. ad 1. & q. 97. 1. c. & 12. q. 49. 4. c. & 22. q. 24. 1. c.

6. Non incipit per generationem, quia non habet contrarium, sed incipit per creationem, 12. q. 46. 1. ad 3. & 5. c. & q. 66. 2. c. item 17. 75. 6. c.

7. In cælis non est habitus nec dispositio, 12. q. 49. 4. c.

8. Firmamentum est duplex, scilicet cælum stellatum, & pars condensata in nubes, 1. q. 68. 1. 2. 3. c. item q. 71. ad 1. c.

9. Dexterum cæli est oriens, sinistrum occidens, superius polus meridionalis, inferius alter, ante hemispherium superius, post aliud, 1. q. 102. 1. c. fin.

10. Corpora beatorum sunt supra omnes cælos, 3. q. 57. 4. c. ad 1. c.

11. Non oportet aliquam partem cæli esse superiorem Christo, sed ipsum esse super omnes cælos, 3. q. 57. 4. c. ad 1. c.

12. Cælum empyreum non potest ratione investigari, 1. q. 66. 3. c. ad 1. c.

13. Est immobile, 1. quest. 66. 3. c. q. 102. 2. ad 1. c.

14. Est incorruptibile, & lucidum, sed non emittit radios visibiles nobis, 1. q. 66. 3. c.

15. Est supremum locorum corporalium, 1. q. 102. 2. ad 1. c. item q. 112. 1. ad 2. c.

16. Est locus beatorum hominum, magis quam angelorum, & est ad congruitatem contemplationis, non autem ad necessitatem, 1. q. 66. 3. c. ad 3. c. & q. 102. 2. c. ad 1. c. item 12. q. 47. ad 3. c. item 22. q. 175. 3. ad 4. c.

17. Est concreatum materię informi, 1. q. 66. 3. c. ad 1. c.

18. Habet influentiam in inferioribus, 1. q. 66. 3. ad 2. c.

19. Divisæ opiniones Doctorum de aquis quæ sunt super cælos, 1. q. 68. 2. 3. c.

20. Informitatem cæli expressit scriptura ex hoc quod dicit: Tenebræ erant super faciem abyssi, secundum quod sub cælo etiam aet includitur, 1. q. 66. 2. c. fin.

21. Cælum aqueum est supra firmamentum, idest, cælum sydereum, quia est diaphanum, sicut & cælum empyreum, quia est lucidum, 1. q. 66. 1. ad 1. c.

22. Omne spatium inter aquam & cælum lunæ, est unum cælum, secundum Damascenum, sed quatuor secundum Rabbianum, 1. q. 64. 4. c.

23. Cælum dicitur dupliciter, scilicet à proprietate, & à natura. Et hoc est triplex, scilicet immobile, mobile uniforme, & mobile difforme. Primum est cælum empyreum, se-

motus cæli

motus

cundum aqueum, & tertium sydereum, & septem planetæ, 1. q. 68. 4. c.

24. Cæli sunt septem, secundum Rabbianum, scilicet empyreum, crystallinum seu aqueum, sydereum, igneum, olivipsum, æthereum, & æreum, 1. q. 68. 4. c.

25. In cælis non sunt plura individua ejusdem speciei, 1. q. 47. 2. c.

26. Cælum sumitur tripliciter, scilicet essentialiter, scilicet Trinitas, bona spiritualia, & triplex visio, scilicet corporalis, imaginaria, & intellectualis, 1. q. 68. 4. c.

27. Cælum tertium, ad quod raptus est Paulus, est triplex visio, triplex hierarchia, cælum empyreum vel trinitas, 1. q. 68. 4. c. item 22. q. 175. 3. ad 4. c.

28. Virtus primi cæli recipitur in media cæli diversitate, secundum motus eorum, 1. q. 115. 3. ad 4. c.

29. Actiones & virtutes cælorum diversimode recipiuntur in his corporibus inferioribus, secundum diversam materiam dispositionum, 1. q. 115. 3. ad 4. c. & 6. ad 2. c.

30. Omnis virtus generalis vel specialis inferiorum reducitur ad virtutes cælorum generales vel speciales, 22. q. 96. 2. ad 2. c.

31. Motus cæli est naturalis, 1. q. 70. 3. ad 4. c. & ad 5. c.

32. Est voluntarius ex parte motoris tantum, 1. q. 70. 3. ad 5. c.

33. Quilibet motus cujuscumque cæli est regularis & uniformis in velocitate, & tarditate, 1. q. 32. 1. ad 2. c.

34. Quodlibet cælum præter primum, movetur dupliciter, scilicet motu proprio & motu primi cæli, 1. q. 68. 2. ad 3. c. & q. 115. 3. ad 4. c. & 22. q. 23. c.

35. In cælis est duplex motus, scilicet primus, idest diurnus super polos æquinoctiales ab oriente in occidentem; & secundum e converso super polos Zodiaci, 2. q. 67. 4. ad 3. c. item q. 194. 2. c.

36. In cælis est duplex motus, scilicet primus, idest diurnus, qui est causa continuitatis generationis, & secundus per Zodiacum, qui est causa diversitatis, secundum generationem, & corruptionem, 1. q. 67. 4. ad 3. c. & q. 104. 2. c.

37. Motus cæli est causa viventium, 1. q. 70. 3. ad 3. c.

38. Cæli sunt causa eorum quæ sunt in his inferioribus, 1. q. 115. 13. c. & 12. q. 95. 5. c. item q. 96. 2. ad 2. c.

39. Tota materia corporum inferiorum subiacet variationi, secundum motum corporum cælestium, 1. q. 115. 3. c.

40. Diversorum motuum cælestium diversi sunt effectus, 1. q. 104. 2. c. fin.

41. Effectus corporales in inferioribus, non

sequuntur ex necessitate à motibus cælorum, 1. q. 115. 6. c.

42. Distantia loci impedit effectum celestis corporis, 1. q. 115. 6. ad 2. c.

43. Grosities materię vel frigiditas aut caliditas, aut alia hujusmodi dispositio impedire potest effectum corporis celestis, 1. q. 115. 6. ad 2. c.

44. Effectus duplices subtrahuntur causalitati corporum cælestium, sc. effectus per accidens contingentes in humanis vel naturalibus, & actus liberi arbitrii, 22. q. 95. 5. c.

45. Cælum movetur ab aliquo intellectu, 1. q. 70. 3. c.

46. Est movens seipsum in quantum motor est et in se movetur, 1. q. 70. 3. ad 5. c.

47. Moror cæli conjungitur obsecundum totum, secundum Philolophos: ideo non movetur per accidens ad motum cæli, 1. q. 51. 3. ad 3. c.

48. Moror cæli superioris potest movere cælum motoris inferioris, non autem e converso, 1. q. 117. 4. ad 1. c.

49. Cælum est primum alterans, non tamen primum movens, sed movetur motu locali à superiori movente, 12. q. 6. 1. ad 1. c. item q. 109. 1. c.

50. Virtus movens cælum dicitur esse à dextera parte orbis quem movet, unde incipit motus, 1. q. 51. 3. ad 3. c. item q. 52. 2. c.

51. Corpora cælestia non sunt animata eo modo quo plantæ & animalia, sed æquivocant anima videlicet dante motum, non autem esse, 1. q. 70. 3. ad 4. c.

52. Anima est nobilior corpore cæli, 1. q. 70. 2. ad 4. c.

53. Corpus cæli est nobilior corpore hominis, 1. q. 91. 1. ad 2. c.

54. Corpus hominis est simillimum cælo, 1. q. 76. 5. ad 1. c. item q. 91. 1. c. ad 3. c.

55. Cælum venit in compositionem hominis causaliter, non autem essentialiter, 1. q. 76. 7. c. & q. 91. 1. c. ad 2. c. item 3. q. 57. 3. c.

56. Per se agere in corporibus omnium inferiorum, sed in anima, & in potentiis ejus organicis agit per accidens, in intellectu autem & voluntate indirecte tantum, 1. q. 83. 1. ad 5. c. item q. 115. 3. c. & c. item 6. c. & q. 116. 1. c. item 12. q. 95. 5. c. item 22. q. 95. 5. c. & 7. c.

Cellula cerebri triplex, scilicet anterior, media, & posterior, 1. q. 78. 4. c.

Cena Christi fuit luna quattodecima, sed passio ejus fuit luna quattodecima, 3. q. 44. 2. ad 2. c. item q. 46. 9. ad 1. c.

Centurio & Petrus reveriti sunt Christum ex humilitate, Zachæus autem ex amore, 3. q. 8. 10. ad 3. c.

causaliter

Cere est oppidum prope Romam, 12. q. 99. 3. c.

Cerebrum est majus proportionabiliter in homine, quam in alio animali, 1. q. 91. 3. ad 1. item q. 99. 1. c.

Cerēs non utebantur Judai in cultu Dei, sed oleo, 12. q. 101. 1. ad 2. q. 101. 2. c.

1. Ceremonia dicitur Cere oppido prope Romam, vel quasi Cereris munia, 12. q. 99. 3. c.

2. Omnes ceremonie sunt quadam protestationes fidei, 12. q. 103. 4. c.

3. Ceremonie sunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia, 12. q. 99. 3. c. item q. 101. 2. q. 101. 3. c. 103. 1. c. 104. 1. c. ad 3. 2. c.

4. Ceremonia dicuntur, quæ secundum se non habent causam manifestam factorum, licet possint habere causam manifestam institutionis, 12. q. 101. 1. ad 4.

5. Ceremonialia veteris testamenti sunt quadam determinationes juris naturalis, & præceptorum moralium, 12. q. 99. 3. ad 2. item q. 103. 1. c. 2. q. 103. 1. c. ad 2.

6. Multæ particulares determinationes in ceremoniis veteris legis, habent causam tantum figuralem, non autem litteralem, nisi in communibus, 12. q. 102. 2. ad 3. c.

7. Ceremonie veteris legis sufficienter dividuntur in sacrificia, sacra, sacramenta, & observantias, 12. q. 101. 4. c.

8. Ceremonie in veteri lege fuerunt multæ, ad reprimendum idololatram, & ad significationem multorum, 12. q. 101. 3. c.

1. Certitudo potest esse ex duobus, scilicet ex causa, & ex subjecto, 1. q. 1. 3. ad 1. item 2. q. 4. 8. c.

2. Est tantum in cognitione, 12. q. 18. 4. c. item 2. q. 18. 4. c.

3. Principaliter & essentialiter est tantum in cognitione, sed secundum similitudinem & participative, est etiam in aliis, ut in operibus naturæ vel artis, 12. q. 18. 4. c. item 2. q. 18. 4. c.

4. Certitudo cognitionis est diversimode in Deo, in angelis & hominibus, 22. q. 9. 1. ad 1. c.

5. Veritas est simpliciter certior auditu, licet quandoque sit & converso, 22. q. 4. 8. ad 1. c.

6. Veritas & natura sunt certiores arte, quia infallibiliter operantur, 22. q. 18. 5. c.

7. Fides est certior omni virtute intellectuali ex parte rei & causæ, sed & converso ex parte subjecti & evidentiæ, 1. q. 1. 5. ad 1. c.

8. Certitudo spei est ex cognitione dirigente, 12. q. 40. 3. ad 3. c. 22. q. 18. 4. c.

est tantum

9. Certitudo cognitionis est ex se, sed certitudo spei & naturæ est ex alio: ideo deficit per accidens, 12. q. 40. 2. ad 3. c.

10. Spes viatorum habet certitudinem ex fide, omnipotentia & misericordia Dei, non autem ex meritis propriis, 22. q. 18. 4. c.

Cessare dicitur Deus ab omni opere conatendo, non a ratione propagando & conservando, 12. q. 73. 1. ad 2. item 2. q. 9. 7. 4. 2. ad 3. q. 118. 3. ad 1. c.

1. Cæsus; idest festum collectæ, fiebat in memoriam pacis, & adunitionis Judæorum in terram promissionis, & figurabat ecclesiam beatorum, 12. q. 102. 4. ad 10. 1. c.

2. Festum omnium sanctorum succedit ei vel festum angelorum, 12. q. 103. 3. ad 4. c.

Cherubin interpretatur plenitudo scientiæ; quæ est quadruplex in eis, scilicet perfecta Dei visio, plena divini luminis susceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum, & copiosa divina cognitionis effusio in alios, 1. q. 63. 7. ad 1. c. q. 108. 5. ad 5. c.

Chimæra ratio, sive conceptio non habet fundamentum in re, neque proximum, neque remotum, quia neque est similitudo aliquid rei extra animam, neque consequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturæ. Et ideo ista conceptio est falsa, 1. q. 16. 3. ad 2. c. 7. ad 3. c. 7. ad 4. q. 48. 1. ad 2. c.

Christina benedicti oportet ab episcopo in cena Domini, 3. q. 72. 3. c.

Christianus dicitur qui Christi est, idest, qui fidem Christi habet, qui spiritum Christi virtuosè operatur, & ad imitationem Christi peccatis moritur, 22. q. 124. 5. ad 1. c.

1. Christus in triduo mortis sue non fuit vere homo, 3. q. 50. 4. c.

2. In illo triduo mortis corpus Christi non fuit vivum nec animatum, 3. q. 50. 4. c. item c. ad 1. c.

3. Totus Christus est ubique, non autem totum, quia masculinum genus pertinet ad personam, sed neutrum genus pertinet ad naturam, 3. q. 32. 3. c. 5. c.

4. Natura divina constituit personam Christi simpliciter, non autem natura humana ejus, sed secundum quid, ut ab ea denominatur homo, 3. q. 3. 1. ad 3. c.

5. Persona Christi est tota in quolibet loco, sed non totaliter, 3. q. 52. 3. ad 3. c.

6. Idem judicium est de istis propositionibus; Christus secundum quod homo est persona, suppositum, hypostasis, & res naturæ, 3. q. 16. 12. ad 3. c.

7. Hæc est vera & propria, Deus est homo, & & converso, 3. q. 16. 1. 2. c.

8. Hæc est per se, & in materia naturali, Deus,

Hæc proprie dicitur

Christi est autem

est totum

Deusest homo, non autem per accidens, nec in materia remota, nec in materia contingenti, ratione suppositi, non ratione formæ, 3. q. 16. 1. ad 1. c.

9. Hæc est falsa, Deus factus est homo, & & converso, si ly factus, determinet subiectum vel prædicatum absolute, si vero determinet compositionem, est vera, si autem determinet subiectum respectu prædicati, est vera, sed conversus est falsa proprie, improprie vero est vera, idest si ly homo in subiecto supponat simpliciter & non personaliter, 3. q. 16. 6. 7. c. q. 33. 3. c.

10. Hæc proprie est falsa, & improprie vera, Christus secundum quod homo est Deus; eadem ratione, scilicet quia reduplicatio magis proprie facit stare pro natura, nisi per aliquid limitetur ad suppositum, 3. q. 16. 11. c.

11. Hæc est falsa, Christus est tantum homo, sed hæc est vera, Christus est tantum id quod est homo, 3. q. 17. 1. ad 3. c.

12. Hæc est falsa de Christo, iste homo inceptit, nisi addatur aliud creatum, 3. q. 16. 7. c. fin. item 9. c.

13. Hæc est vera, Christus est creatura, secundum naturam humanam, & est minor Patre, non autem simpliciter, 1. q. 41. 3. c. ad 4. c. 3. q. 16. 8. c. item q. 20. 1. ad 1. c.

14. Hæc proprie est vera, Christus secundum quod homo, est creatura, quia reduplicatio magis proprie facit stare pro natura; nisi per aliquid limitetur ad suppositum; ideo hæc est falsa, Christus secundum quod homo hic, est creatura, 3. q. 16. 16. c.

15. Hæc propositio, Christus secundum quod homo est persona, non est vera, nisi reduplicet suppositum hominis, ut dicatur Christus secundum quod iste homo est persona, 3. d. 10. q. 1. ar. 2. q. 1. c.

16. Natura humana in Christo est nobilior, quam in aliis, ratione unionis ad verbum; non autem essentialiter, 3. q. 2. 2. ad 2. c. 5. ad 1. c.

17. Humanitas Christi fuit instrumentum divinitatis ejus, 12. q. 112. 1. ad 1. c. 3. q. 7. 1. ad 3. c. q. 8. 1. ad 1. c. q. 13. 2. c. ad 2. c. item 3. 4. c. item q. 18. 1. ad 2. c. q. 19. 1. c. q. 34. 1. ad 3. c. q. 43. 2. c. q. 48. 6. c. item q. 49. 1. c. ad 1. c. ad 2. c. q. 50. 6. c. ad 3. c. q. 56. 1. ad 3. c. q. 62. 5. c. item q. 74. 3. c.

18. Potest dici individuum, particulare & singulare; non autem suppositum, hypostasis, res naturæ, vel persona; quia persona filii Dei est suppositum naturæ humanæ, 1. q. 29. 1. ad 2. c. item q. 2. 2. ad 3. c. 5. c. item q. 4. 4. c. ad 3. c. item q. 16. 1. ad 2. c. ad 3. c.

19. Anima Christi est super omnes creaturas, 3. q. 59. 1. ad 3. c.

20. Est instrumentum divinitatis, 3. q. 13. 2. ad 2. c.

21. Ea quæ sunt humanæ naturæ, non prædicantur in abstracto de deitate, nec de converso, 3. q. 16. 5. c. item q. 50. 3. ad 3. c.

22. Natura humana non prædicatur de Christo in abstracto, nec partes ejus, 3. q. 2. 8. c. q. 3. 7. ad 3. c. item q. 16. 1. c. item q. 17. 1. c. item q. 50. 3. ad 3. c.

23. Natura divina & proprietates ejus prædicantur de Christo in recto, tam in abstracto, quam in concreto; humanæ vero tantum in concreto, 3. q. 3. 7. ad 3. c. item q. 17. 1. c.

24. Ea quæ possunt convenire personæ ratione sui, si habent repugnantiam ad proprietates personæ divinæ, non prædicantur de Christo; quæ autem conveniunt personæ ratione naturæ, vel ratione partis, dicuntur de Christo, licet repugnent personæ divinæ; quod enim est personæ proprium, de Christo non enunciatur ratione humanæ naturæ; nisi cum aliqua additione vel expressa vel subintellecta, 3. q. 16. 8. c. item q. 20. 2. c.

25. Deus est caput Christi, 3. q. 8. ad 3. c. item q. 11. 8. ad 2. c.

26. Christus ante incarnationem erat caput Ecclesie, secundum humanitatem per operationem hominum in eum, & non & converso; sed post, utroque modo; secundum divinitatem vero, ante & post; & per utrumque operationem, scilicet ejus in nos, & & converso, 3. q. 6. 3. ad 3. c. item q. 68. 1. ad 1. c.

27. Christus secundum quod homo, est caput Ecclesie, triplici ratione, scilicet secundum tria quæ considerantur in capite, scilicet secundum ordinem, perfectionem, & virtutem; primo, Christus habuit ordinem, quia caput est prima pars hominis, incipiendo à superiori; perfectionem autem, quia in capite vigent omnes sensus & interiores, & exteriores, cum in ceteris membris sit solus tactus; virtutem vero, quia virtus & motus cæterorum membrorum est à capite, & gubernatio eorum in suis actibus, propter vim sensitivam, & motivam dominantem in capite; unde & rectior dicitur caput populi; & hæc spiritualiter committunt Christo, primo secundum propinquitatem ad Deum, gratia ejus est altior & prior; & si non tempore, quia omnes alii acceperunt gratiam, per respectum ad gratiam ipsius. Secundo perfectionem habet quantum ad plenitudinem omnium gratiarum. Tertio virtutem habet influendi gratiam in omnia membra Ecclesie; & ideo convenienter dicitur caput Ecclesie, 3. q. 8. 1. c. q. 48. 1. c. q. 49. 1. c. q. 59. 2. c.

28. Tota humanitas Christi, secundum animam, & secundum corpus, influit principaliter in animas, & secundario in corpora, ideo secundum utrumque est caput hominum, quoad utrumque, 3. q. 8. 2. c. item 4. ad 1. c.

29. Proprium est Christi, esse caput Ecclesie,

32. quoad influxum interiore, sed quoad influxum exteriorem convenit aliis participative, particulariter, & vice Christi; Christo autem secundum omnem locum, tempus, & statum omnium pertinentium ad Ecclesiam, & propria auctoritate; 3. q. 8. 6. 0. item 7. c. 30. Christus est caput omnium hominum, sed primo beatorum, secundo habentium charitatem vice, tertio fidelium, quarto uniendo- rum, quinto unibilium, sed nullo modo damnatorum, quia penitus desinunt esse membra Christi; 3. q. 8. 3. 0. item 4. 1. 3. c. 0. & 19. 4. c. ad 1.

31. Eadem essentialiter est habitualis gratia Christi, quae dicitur gratia unionis capitis, & singularis personae; 3. q. 8. 3. 0.

32. Gratia unionis singularis, & capitis sunt simul tempore, sed ordine naturae & intellectus prima praecedit secundam, & secunda tertiam, quia prima convenit Christo inquantum Deus, secunda inquantum homo in se, tertia quoad alios; 3. q. 7. 1. 3. 0.

33. In Christo fuit triplex plenitudo gratiae scilicet unionis personae, capitis, & singularis. Prima est ejus ut causa finalis, secunda ut efficiens, tertia ut formalis ad omnem effectum, & ad omnem usum gratiae; 3. q. 19. 4. 0. item 2. 48. 1. c.

34. Gratia personalis, & gratia capitis in Christo ordinantur ad actum. Non autem gratia unionis, sed ad esse personale. Ideo prima & secunda conveniunt in essentia habitus, non autem tertia, licet etiam prima dicatur gratia unionis, inquantum facit congruitatem ad unionem; 3. q. 8. 5. ad 3.

35. Gratia habitualis fuit in Christo; 3. q. 7. 1. 0.

36. Requievit super Christum spiritus Domini, qui quidem in homine dicitur esse per gratiam habitusalem; 3. q. 7. 1. b. c.

37. Gratia unionis est esse personale, quod a Deo datur gratia humanae naturae in persona Verbi, & est terminus assumptionis ejus; 3. q. 66. c.

38. Gratia unionis in Christo dupliciter dicitur, scilicet voluntas Dei dans gratis, & donum ejus, idest unio, vel aliquis habitus. Primo modo loquuntur Sancti communiter, & est quid increatum; non autem secundo modo; 3. q. 2. 10. 0. item 6. 6. c. item 7. 2. 1. 1. c.

39. Unio Christi facta est per gratiam primo modo, non autem secundo; 3. q. 2. 10. c. item 7. 6. 6. 0.

40. Gratia Christi, sive unionis, sive habitualis, dicitur naturalis Christo; quia habuit eam a nativitate, & quia causatur a natura ipsius divina; non autem a natura humana; 3. q. 2. 12. c. item 7. 1. 3. ad 2. item 7. 4. 3. ad 2. 0.

41. Gratia unionis fuit simpliciter infinita in Christo; sed gratia habitualis ejus fuit infinita secundum rationem gratiae, finita vero secundum rationem entis; 3. q. 7. 1. 1. c.

42. Habere gratiam convenit Christo secundum naturam humanam, non autem secundum naturam divinam, sed esse largiorem gratiae; 3. q. 7. 7. ad 2.

43. Christus habuit plenitudinem omnis gratiae dupliciter, scilicet in summo, & quoad omnes effectus gratiae; 3. q. 7. 7. ad 1. item 9. 0. item 10. 1. 2. c. 0. & 15. 2. 3. c. 0. & 22. q. 1. c. ad 1. item ad 3. 27. 5. ad 1. item 28. 4. ad 2. item 3. 38. 2. ad 2.

44. Plenitudo gratiae duplex, scilicet una ex parte gratiae, & alia ex parte subiecti. Prima est propria Christo, secunda vero convenit etiam aliis per Christum; 3. q. 7. 10. c.

45. Plenitudo duplex fuit in Christo, scilicet prima divinitatis, secunda gratiae, & veritatis. Et secunda derivatur a prima; 3. q. 15. 2. 3. c. item 7. 19. 4. ad 2. & 3. 4. 1. 1. c.

46. Plenitudo gratiae & divinitatis habitat in Christo corporaliter tripliciter, scilicet per unionem personalem ad corpus, contra umbram, & triplici unionem, idest carnis, mentis, & sensus; 3. q. 2. 10. ad 2.

47. Omnes gratiae gratis datae fuerunt in Christo excellentissimae; 3. q. 7. 7. c.

48. Gratiae in Christo non dividuntur; sed dividuntur in aliis hominibus, qui recipiunt particulariter efficaciam ad aliquos actus, Christus autem recipit gratiam plenissime ad omnes actus; 3. q. 7. 7. ad 1.

49. Gratia Christi nullo modo potuit augeri; sicut nec gratia beatorum. Sed gratia cuiuscumque viatoris puri potest augeri ex parte gratiae, & ex parte subiecti; 3. q. 7. 12. c.

50. Gratia cuiuscumque alterius hominis quantumcumque crescat, non potest adaequare gratiae Christi; quia comparatur ei sicut particulare ad universale. Ideo non sunt eisdem rationis; 3. q. 7. 11. ad 3. item 9. 10. 4. ad 2. item ad 3.

51. Christus habuit omnes virtutes, ad perficiendas potentias singulas, ad omnes actus animae; 3. q. 7. 2. 0. item 3. ad 1. & 7. 15. 2. c.

52. Habuit virtutes morales quoad usum patriae, & vice non derogantes perfectioni ejus. Non autem ad demandas passionis; 3. q. 7. 1. ad 3. item 2. ad 1.

53. Habuit summum gradum fortitudinis, sustinens impugnationem, non quidem interiorem a somite, sed exteriorem a diabolo, & a mundo, quos superando victoriae coronam promeruit; 3. q. 15. 2. ad 3.

54. Habuit temperantiam, non autem continentiam; 3. q. 7. 2. ad 3.

temperantiam 55. Vir-

55. Virtute suae divinitatis poterat in se, & in suis discipulis, sine abstinencia, habere virtutem continentiae; 3. q. 40. 2. ad 2. 0.

56. Fides non fuit in Christo, 12. q. 65. 3. ad 3. item 3. q. 7. 3. 0. & 4. c. 0. & 8. ad 2. & 9. ad 1.

57. Habuit quidquid est perfectionis & virtutis in fide & spe; 3. q. 7. 9. ad 1.

58. Habuit meritum fidei, quia fides consistit in assensu ex obedientia Dei, quam Christus plenissime habuit; 3. q. 7. 3. ad 2.

59. Non habuit spem virtutem, licet speraverit aliqua sibi & aliis; 12. q. 65. 5. ad 3. item 22. q. 18. 2. ad 1. item 3. q. 7. 4. 0. item 6. ad 1. item 8. ad 2. item 9. ad 1.

60. Voluntas animae Christi informabatur charitate, & aliis virtutibus; 3. q. 4. 9. 6. ad 2.

61. Habuit plenissime septem dona Spiritus Sancti; 3. q. 7. 5. 0.

62. Dat dona, inquantum Deus, & recipit ea, inquantum homo; 3. q. 7. 5. ad 2.

63. Meruit secundum humanitatem, non autem secundum divinitatem; 3. q. 53. 4. ad 2.

64. Meruit sibi gloriam corporis, scilicet immortalitatem, impassibilitatem, & huiusmodi, & ea quae pertinent ad excellentiam ejus exteriorem, sicut est ascensio, & veneratio ejus; non autem gloriam animae, nec scientiam, nec gratiam, nec Deitatem, nec virtutes; quia cum meritum, non sit nisi ejus quod nondum habetur, oporteret quod Christus aliquando istis caruisset, quibus carere magis diminuit dignitatem Christi quam auget meritum; 3. q. 19. 3. 0. item 2. 4. ad 2. item 9. 3. 4. ad 1. item 9. 4. 5. 1. c. item 9. 4. 6. 1. c. item 9. 4. 8. 1. c. item 9. 4. 9. 3. ad 3. item 6. 0. item 9. 4. 2. c. item 9. 5. 9. 3. c.

65. Meruit aliis scilicet omnibus membris ejus, idest solis regeneratis spiritualiter, idest per baptismum; 3. q. 19. 4. 0. item 9. 4. 9. 1. c.

66. Meruit aliis praemium essentiale, quod nullus alius potest; 12. q. 114. 6. c. & 3. q. 119. 4. 0. item 9. 4. 6. 3. c. item 9. 4. 8. 1. 0. item 6. ad 3. item 6. 1. 1. ad 2.

67. Nihil ad meritum pertinens docuit, quod ipse excellentius non impleteret; 3. q. 7. 3. ad 2.

68. In Christo fuit aliqua scientia creata, praeter scientiam incretam; 3. q. 9. 1. 0.

69. Scientia divina Christi non offuscabat scientiam humanam; sed magis claram reddebatur; 3. q. 9. 1. 0. ad 2.

70. Scientia animae Christi est nobilior secundum quid, quam anima ejus; non autem simpliciter; 3. q. 11. 5. ad 3.

71. Anima Christi poterat intelligere per scientiam inditam; convertendo se ad phantasmata, & etiam sine eis; 3. q. 11. 2. 0. item 4. fin. item 9. 3. 4. 2. ad 3.

72. Christus habuit omnium rerum scientiam

tiam speculativam & practican; non quidem practice, idest non qua ipse faceret res, sed qua sciret, qualiter res factae sunt a Deo; 3. q. 13. 1. ad 3.

73. In Christo fuit plenitudo gratiae, & omnis virtutis, & omnis scientiae; 3. q. 13. 2. c. item 9. 3. c. ad 1.

74. In sexta synodo damnata est positio negantium in Christo duas scientias vel sapientias, scilicet creatam & scientiam incretam; 3. q. 9. c. fin.

75. Scientia beatorum fuit in Christo; 3. q. 2. 0. c. & 3. 4. c.

76. Anima Christi in verbo non comprehendit verbum seu divinam essentiam; 3. q. 10. 1. 0. item 2. 3. c. ad 1. item ad 2.

77. In verbo cognoscit omnia quae quandoque sunt, & cogitatus; non autem omnia quae sunt in potentia Dei; 3. q. 10. 2. 0. & 3. q. 19. 2. ad 3.

78. In verbo cognoscit omnia quae Deus novit scientia visionis, non autem omnia quae Deus novit simpliciter intelligentia; 3. q. 10. 2. ad 2. item 9. 13. 1. ad 2.

79. Scientia animae Christi in verbo participat scientia visionis Dei, quoad numerum scibilem, non autem quoad claritatem; 3. q. 10. 2. ad 3. item 9. 13. 1. ad 2.

80. In verbo scit infinita in potentia, quasi scientia simpliciter intelligentiae; non autem scit infinita in actu, idest, scientia visionis, quia entia in actu secundum omne tempus non sunt infinita; quia generatio non est aeterna; 3. q. 10. 3. 0.

81. In verbo comprehendit omnis creatura essentiam; & per consequens comprehendit ejus potentiam; & virtutem, & omnia quae sunt in potentia creature; 3. q. 10. 2. c.

82. Scientia beata animae Christi est perfectissima simpliciter, non autem ejus scientia indita, sed est perfectissima; in genere humanae cognitionis; 12. q. 1. 1. ad 2. fin. & 3. q. 9. 2. c. & 9. 1. 5. ad 1.

83. Indita animae Christi fuit habitualis; non autem scientia ejus beata; 3. q. 11. 5. ad 3.

84. In Christo fuit scientia infusa verbo, per species omnium rerum ad quas intellectus possibilis est in potentia; 3. q. 9. 3. 0. item 4. c. ad 2. item 9. 12. 1. c.

85. Scientia Christi infusa fuit distincta in multis habitus; 3. q. 11. 6. 0.

86. Anima Christi per scientiam infusam cognoscebat omne cognoscibile ab homine, per virtutem intellectus agentis, idest omne pertinentens ad scientias humanas, & omne notum homini per revelationem, & omne pertinentens ad prophetiam, vel ad quodcumque donatur Spiritus Sancti, non autem essentiam Dei; 3. q. 11. 2. 0. & 9. 12. 1. c.

87. Et per eam poterat cognoscere substantiam

damnum

tantias separatas, sicut potest anima separata, 3. q. 11. 1. ad 2. q. 12. 1. ad 3.

88. Et per eam cognoscebat omnia singularia, presentia, preterita, & futura, 3. q. 11. 1. ad 3. item q. 12. 1. ad 3.

89. In Christo fuit scientia acquisita, seu experimentalis, per species acquisitas per operationem intellectus agentis ejus, 3. q. 9. 4. o. item q. 12. 6. o. item q. 13. 8. o.

90. Per scientiam acquisitam scivit omne, quod scire potest per actionem intellectus agentis, non autem essentias substantiarum separatarum, nec singularia preterita, vel futura, 3. q. 12. 1. o.

91. Christus profecit in scientia acquisita, quia scientia illa augebatur essentialiter, non autem alie scientie ejus, scilicet tantum secundum effectus, & secundum experientiam, & secundum apparentiam, 3. q. 7. 12. ad 3. q. 2. 2. o. q. 3. ad 3. q. 15. 8. o.

92. Nihil didicit ab homine, quia non convenit dignitati Christi doceri a quocumque hominum, 3. q. 12. 3. o.

93. Voluntas duplex est in Christo, scilicet voluntas divina, & voluntas humana, contra heresim Macarii Patriarche Antiocheni, Cyrilli Alexandrini, & Sergii Constantinopolitani, 3. q. 18. 1. o.

94. Voluntas humana in Christo dicitur tripliciter, scilicet potentia naturalis, motus naturalis, & motus rationalis, 3. q. 18. 1. ad 3.

95. In Christo est duplex voluntas humana, scilicet voluntas rationis, & voluntas sensualitatis, idest appetitus sensitivus, 3. q. 18. 2. o. q. 3. o.

96. In Christo fuit tantum una voluntas humana rationalis per essentiam, ut potentia, sed duplex actus, scilicet ut natura & ut ratio. Vel thelesis, idest simplex voluntas, & bullis, idest consiliativa, secundum Damascenum, 3. q. 18. 2. ad 2. q. 3. o. q. 4. 3. o.

97. Christus voluit aliud quam Deus voluntate sensualitatis, & ut natura, non autem ut ratio, sed semper voluit idem, & semper fuit conformis ei, 3. q. 18. 5. o. q. 6. c. ad 1. q. 21. 3. 4. o.

98. Voluntas pietatis in Christo est voluntas ut natura, inquantum absolute refurgit nociva sibi, & aliis, 3. q. 18. 3. ad 3.

99. Nulla repugnancia, seu contrarietas fuit in Christo inter voluntatem ejus, ut ratio, & voluntatem ejus, ut natura, vel voluntatem sensualitatis. Quia ad hoc, quod sit contrarietas voluntatum in aliquo, requiritur primo quidem, quod secundum idem attendatur diversitas voluntatum. Si enim unius voluntas velit aliquid secundum quandam rationem universalem, & alterius voluntas sit de eodem non fiendo secundum quandam ratio-

didicit

una

repugnancia

nem particularem, non est omnino contrarietas voluntatum; ut si rex velit latronem suspendi propter bonum publicum, alter noluit, quia sic cognatus ejus, nisi forte ex hoc intendere bonum publicum impedit; tunc enim ille voluntates essent circa idem, & contrarias. Licet ergo voluntas naturalis, & sensualitatis in Christo aliquid aliud voluerit, quam voluntas divina, & voluntas rationis ipsius, non tamen fuit aliqua contrarietas voluntatum, cum voluntas naturalis nunquam eam rationem repudiaverit, qua Deus humanum genus decrevit eo modo salvare. Et quia nec voluntas rationis, nec divinitatis in Christo per motum voluntatis naturalis retardabatur, vel impediabatur. Placebat enim Christo secundum voluntatem divinam, & secundum voluntatem rationis, ut voluntas naturalis in ipso secundum ordinem sue nature moveretur. Et ideo nullo modo fuit in illo contrarietas voluntatum, 3. q. 18. 6. o.

100. Voluntas, & quidquid aliud fuit nature humane in Christo semper movebatur secundum nutum voluntatis divine, 3. q. 18. 1. ad 1. q. 4.

101. Operationes sensitive, & vegetative, & naturales in Christo aliquialiter pertinebant ad voluntatem ejus humanam. Ideo erant magis humane, quam in aliis hominibus, & magis una operatio: quia omnes sensitive ordinabantur a ratione ejus, alie vero sunt voluntate, 3. q. 19. 2. c. fin. q. ad 1. item q. 27. 3. o.

102. In Christo est liberum arbitrium, 3. q. 18. 4. o.

103. Omnis potentia communicabilis culcumque creature multo abundantius communicata fuit anime Christi, scilicet ut materia elementalis magis obediit ei ad nutum, quam qualitatibus activis, & virtuti celesti. Et magis potuisset movere caelum, quam angelus quicumque, 3. q. 13. 2. ad 2.

104. Christus ut homo poterat conferre effectum sacramentorum sine sacramentis, ut instituit eorum, & non alius homo, 3. q. 64. 3. c. q. 72. 2. ad 1. q. 84. 5. ad 3.

105. Secundum divinitatem habet potestatem dimittere peccata per auctoritatem, sed instrumentaliter, & per ministerium secundum humanitatem, 3. q. 16. 11. ad 2.

106. Ad invocationem nominis Christi dabatur remissio peccatorum in primitiva Ecclesia, & non alterius hominis, 3. q. 7. 1. ad 2. item q. 64. 3. c.

107. In sua infantia, & pueritia in nullo differebat ab aliis pueris quoad exteriora conversationem, 3. q. 29. 1. ad 3.

108. Conveniens fuit, quod corpus Christi subjaceret defectibus, & infirmitatibus nostris, ad satisfactionem, exemplum, & fidem, 3. q. 14. 1. o. item 3. ad 1. item 4. c. ad 2.

109. Christ-

dei = mater

una humana

liberum arbitrium

ad satisfactionem, exemplum, & fidem, 3. q. 14. 1. o.

109. Christus secundum corpulentam substantiam tantum, & non secundum rationem feminalem fuit in paribus, & ideo non fuit decimatus in lumbis Abraham, 3. q. 31. 8. o. ad 3. item 4.

110. Sacerdotium Christi est majus sacerdotio Levitico. Est enim sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech, cui Abraham decimas dedit, Levi adhuc existente in lumbis illius, ad quem pertinet legale sacerdotium. Si ergo Christus in Abraham decimatus esset, sacerdotium ejus non esset secundum ordinem Melchisedech, sed minus eo, 3. q. 31. 8. c.

111. Persona Christi secundum se est simplex, sed ut in duabus naturis subsistit, potest dici composita, licet improprie, 3. q. 2. 4. o.

112. Omne quod pertinet ad rationem personae, vel tantum ad unam naturam in Christo, est unum tantum; si vero pertinet ad utramque naturam, est multa, 3. q. 17. 2. c. item q. 3. 5. 5. b.

113. In Christo est tantum una persona, 3. q. 16. 1. c. item q. 17. 1. c. item q. 25. 1. c.

114. Heresis Nestorii, quod in Christo sunt duae personae, ideo non ponit communicationem idiomatum, 3. q. 2. 6. c. item q. 17. 1. c. fin. item q. 20. 2. c. item q. 35. 4. c.

115. In Christo est tantum unum suppositum, seu una hypostasis, 3. q. 2. 3. c. item 6. 11. c. item q. 4. 3. c. item q. 16. 1. 3. 4. 5. 6. c. item q. 17. 1. 2. c. item q. 20. 2. c. ad 1. item q. 23. 4. c. item q. 25. 1. c. item q. 50. 3. ad 4.

116. Christus est unum, & unus, sed non duo, 3. q. 17. 1. o.

117. In Christo est tantum unum esse simpliciter, & duo esse secundum quid, 3. q. 17. 2. c.

118. Sunt duae operationes, contra Macarium, 3. q. 19. 1. o. item q. 25. 1. ad 2.

119. Una tantum operatio humana ratione principi, sed multae ratione obsectorum, & potentiarum, & multae non humane, sicut etiam in aliis, 3. q. 19. 2. o.

120. Christus ea que ab aliis observanda instituit, primo ipse observavit, 3. q. 81. 1. c.

121. Figurabatur per propitiatorium, arcam, & candelabrum, mensam, & per duplex altare, 3. q. 102. 4. ad 6.

122. Erat sicut in spica in fide patrum legis nature, sicut in farina in doctrina legis, & prophetarum, sicut panis in incarnatione, coetus igne, idest formatus Spiritu Sancto in clibano uteri Virginis, in farragine per labores in mundo, in craticula, idest in cruce, 12. q. 102. 3. ad 12.

123. Spiritus Sanctus non potest dici pater Christi secundum humanitatem, quia non produxit eum de substantia, 1. q. 32. 3. o.

S. Tb. Op. Tom. VII.

124. Nec tota Trinitas potest dici pater Christi secundum humanitatem, nec secundum divinitatem, quia Christus non habet esse aliqua persona divina, nisi a patre, 3. q. 32. 3. o.

125. Est aliquid, quod est pater, & aliquid, quod est mater, 3. q. 17. 1. ad 4.

126. Christum Deus pater plus omnibus diligit, quia Deus semper diligit meliora, & quia ei majus bonum voluit, & fecit; voluntas enim Dei est causa bonitatis in rebus, 1. q. 20. 1. c.

127. Deus Christum diligit, non solum plusquam totum humanum genus, sed etiam magis, quam universitatem creaturarum. Et enim majus bonum voluit, quia dedit ei nomen, quod est super omne nomen, ut verus Deus esset, 1. q. 20. 1. ad 2.

128. Deus plus amat naturam humanam assumptam a Dei verbo in persona Christi, quam omnes angelos, & melior est maxime ratione unionis, 1. q. 20. 1. ad 2.

1. Cibus, quem Christus assumpsit post resurrectionem conversus fuit in materiam spirituale, idest aeream, non autem in corpus Christi, 1. q. 51. 3. ad 5.

2. Cibis est necessarius dupliciter, scilicet ad restaurationem deperditi, & ut impediatur totalem consumptionem caloris naturalis, qui est causa vitae, 1. q. 78. 2. ad 4. item q. 97. 4. c.

3. Usus ciborum ordinatur ad tria, scilicet ad restaurandum deperditum, ad generationem, & ad augmentum, 1. q. 97. 4. o. item q. 119. 1. ad 4.

4. Nullus cibus est, in quo non sit aliquid impuritatis, quia in principio est dissimilis, 1. q. 97. 3. ad 4.

5. Nullius cibi usus de se est peccatum, sed aliquis prohibetur propter obedientiam, votum, continentiam, sanitatem, vel figuram, 12. q. 102. 6. ad 1. item 22. q. 149. 3. o. item 3. q. 40. 4. ad 2.

6. Cibis non necessarius debet dimitti propter scandalum, donec veritas declaretur, 22. q. 43. 8. ad 3.

7. Ratio multiplex de cibis mundis, & immundis, secundum legem veterem, 12. q. 102. 6. ad 1. item 2.

1. Cicatrices apparent in corpore Christi in judicio, 3. q. 54. 4. c.

2. Resurrexit cum cicatricibus, quae semper erunt in corpore ejus fulgentes, 3. q. 54. 4. c.

3. Cicatrices semper erunt in corporibus gloriosis martyrum, 3. q. 54. 4. c.

1. Ciconia est idem quod ibis, scilicet avis Africa, & immunda. Et significat hydropem, 12. q. 102. 6. ad 1. item 3.

2. Cignus est avis immunda, significans hydropem, 12. q. 102. 6. ad 1. c. 3.

Ciminius est qui ciminum vendit, idest de-

S2

par-

mia Pa

num unum

adipos

apparet

lucania

parvis magnam vim facit in dando, 22. q. 118. 8. ad 4.

Cimiterium consecratum vendi potest ratione terræ, & in necessitate Ecclesie, non autem in se sacra, quia esset simonia, 22. q. 100. 4. ad 3.

In operationibus affectus est quidam circulus, sicut etiam in operationibus intellectus, 12. q. 26. 2. c.

1 Circumcisio erat sacramentum preparatorium ad baptismum, licet minus expresse figurans eum, quoad exteriora, quam columna nubis, & transitus maris rubri, quæ tamen non erant sacramenta, quia non fiebat aliqua professio fidei per ea, sicut per circumcisionem, 3. q. 70. 1. ad 2.

2 Erat preparatoria baptismi, quoad professionem fidei, sed baptismus Joannis quoad exercitium actus, 3. q. 70. 1. ad 3.

3 Non continetur inter sacramenta veteris legis, quia non erat ex Moysè, sed ex patribus, 12. q. 103. 1. ad 3.

4 Erat quædam professio fidei Christi, aggregans collegio fidelium, preparatoria, & figura baptismi, 12. q. 102. 5. c. ad 1. & ad 3. & 3. q. 68. 1. ad 1. & 3. q. 70. 1. 2. c.

5 Est quædam professio legis observandæ, 3. q. 37. pr. & q. 40. 4. c. & 3. q. 70. 4. c. fin.

6 Significat tria, scilicet castitatem, depositionem peccatorum, & immortalitatem, 12. q. 102. 5. ad 1.

7 Habet quadrupliciter expressam similitudinem abolitionis peccati originalis, scilicet ratione membri, pellis circularis, pœnæ, & sanguinis, 3. q. 37. 1. c.

8 Erat necessaria ad distinctionem, & significationem, 12. q. 102. 5. ad 1. & 3. q. 70. 1. c.

9 Datur in fœdus æternum, quoad significatum, & quod succedit ei; vel capitur pro fœculo, quod habet finem, sed non determinatum nobis, 12. q. 102. 5. ad 1.

10 Ratio literalis triplex circumcisionis. Prima, & principalis est protestatio fidei unius Dei: secunda debilitatio concupiscentiæ in illo membro: tertia fugillatio sacrorum Veneris, & Priapi, in quibus illa pars honorabatur. Sed ratio figuralis est completa ablationis corruptionis per Christum figuratæ in octava ætate, scilicet resurrectionis, 12. q. 102. 5. ad 1.

11 Circumcisio debuit differri, usque ad tempus Abraham, 12. q. 102. 5. ad 1. & 3. q. 76. 2. c.

12 Debuit dari ante legem Moysi, 12. q. 103. 1. ad 3. item 3. q. 70. 2. ad 2.

13 Cessare debuit divulgato Evangelio, 12. q. 103. 1. 3. ad 4.

14 Necessario fiebat octavo die, non autem prius etiam imminente morte, 12. q. 102. 5. ad 1. & 3. q. 70. 3. ad 3.

15 Idem iudicium est de pueris mortuis ante octo dies, vel mortuis incircumcisus in deserto, sicut de pueris mortuis ante institutionem circumcisionis, 3. q. 70. 4. ad 3.

16 Dispensatum fuit à Deo, ne circumciderentur, in deserto, duplici ratione, scilicet ex ignorantia motus castrorum, & ex non indigentia signi, sed peccabant si ex negligentia, 3. q. 70. 4. ad 3.

17 Non fit nunc, nec antiquitus cum cultro lapideo, nisi in quibusdam famosis, 3. q. 70. 3. ad 2.

18 Necessario fiebat in membro generationis, 12. q. 102. 5. ad 1. item 3. q. 66. 7. ad 3. item 3. q. 70. 3. ad 1.

19 Data fuit convenienter soli populo Israel, 3. q. 70. 2. ad 3.

20 Mulieres non circumcidebantur, quia circumcisionis institutio est in signum fidei Abraham, qui credidit; sed patrem futurum Christi sibi repromissit. Et ideo convenienter solis maribus competebar. Et etiam peccatum originale contra quod specialiter circumcisio ordinabatur, à patre trahitur, & non à matre, 3. q. 70. 2. ad 4.

21 Christus voluit circumcidit septuplici ratione, scilicet ut ostenderet veritatem carnis humanæ, ut approbaret circumcisionem quam olim Deus instituerat, ut probaret se esse de genere Abraham, qui circumcisionis mandatum acceperat, ut Judæis excusationem tolleret, ne eum reciperent si esset incircumcisus, ut obedientiæ virtutem nobis suo commendaret exemplo, ut qui in similitudine carnis peccati advenerat, remedium quo caro peccati consueverat mundari, non respueret, & ut legis onus in se sustinens, alios à legis onere liberaret, 3. q. 37. 1. c. item 3. q. 40. 4. c.

22 Per circumcisionem homines instituebantur generaliter in statu colendi Deum. Et sine ea nullus admittebatur ad esum agni paschalis, nec ad aliquod legalium, 12. q. 102. 5. ad 1.

23 Conferbat gratiam quoad omnes effectus positivos, & privativos, 3. q. 62. 6. ad 3. & 3. q. 70. 4. c.

24 Conferbat gratiam, & erat meritoria, ex opere operante tantum, idest in quantum erat fidei signum de passione Christi futuræ; non autem ex opere operato, idest, ex virtute circumcisionis, 3. q. 62. 6. ad 3. & 3. q. 70. 4. ad 1.

25 Non imprimebat characterem, 3. q. 63. 1. ad 3. item 3. q. 70. 4. c. fin. item 3. q. 73. 5. ad 3.

26 Non aperiebat cælum, per accidens, scilicet, quia nondum erat solutum prescium, 3. q. 70. 4. ad 4.

27 Ante circumcisionem sola fides salvabat, & tollebat peccatum originale, 3. q. 68. 1. ad 3. & 3. q. 70. 4. ad 2.

28 Prin-

28 Principaliter tollebat peccatum originale, & consequenter quodlibet aliud, 3. q. 38. 3. ad 3. item 3. q. 62. 6. ad 3. item 3. q. 70. 4. c.

Circumscribi localiter est proprium corporum, secundum essentiam vero circumscribi convenit omni creaturæ, secundum Ambrosium, 12. q. 50. 1. ad 3.

Circumspectio attendit circumstantias in negotio morali, 22. q. 48. c. item 3. q. 49. 7. c.

1 Circumstantia est accidens actus humani attingens eum extrinsece, 12. q. 7. 1. c. item 3. c. item 3. q. 18. 3. c. & 3. q. 88. 5. c.

2 Illa conditio ex qua dependet substantia actus, non est circumstantia, 12. q. 7. 3. ad 3. item 22. q. 154. 1. c. ad 4.

3 Circumstantia actus moralis dicitur dupliciter, scilicet proportio ejus ad aliquid, & res cui proportionatur, 12. q. 18. 4. ad 2.

4 Circumstantiæ actus moralis sunt septem, scilicet, quis, quid, ubi, per quæ, cur, quomodo, quando, 12. q. 7. 3. c.

5 Principalior circumstantia est finis, secunda quid; alia vero secundum quod sunt propinquiores his, 12. q. 7. 4. c.

6 Finis proximus operantis, & non operis, nec ultimus, est circumstantia, 12. q. 7. 3. ad 3.

7 Tempus sacrum est circumstantia peccati quod fit in eo, 22. q. 112. 4. ad 3.

8 Nulla circumstantia aggravat peccatum in infinitum, 22. q. 110. 4. ad 5.

9 Non potest facere de peccato veniali mortale, nisi transferat in aliam speciem, ut differentia, & non ut circumstantia, 12. q. 88. 5. c. & 22. q. 110. 4. ad 5.

10 Eadem conditio respectu diversarum specierum est circumstantia; & de substantia actus, 12. q. 18. 10. c. & 3. q. 88. 5. c.

11 Diversæ circumstantiæ diversi motivi semper mutant speciem, ejusdem autem nunquam, 12. q. 72. 9. c. & 22. q. 53. 2. ad 3. & 3. q. 92. 2. c. & 3. q. 148. 4. ad 1. & ad 2. & ad 3.

12 Omnis circumstantia respiciens specialem ordinem rationis pro vel contra, dat speciem actui morali, 12. q. 18. 5. ad 4. & 10. c. & 11. c. & 3. q. 73. 7. c. ad 1.

13 Nulla circumstantia non habens rationem moralis boni vel mali, nisi præsupposita alia, ut quantitas, variat speciem, 12. q. 18. 11. c. & 3. q. 73. 7. c.

14 * Nulla circumstantia præter intentionem peccantis dat speciem peccato, 12. q. 72. 1. 8. c. & 22. q. 43. 1. c. & 3. q. 88. 4. ad 1.

15 Tripliciter aggravat peccatum, scilicet mutando speciem, multiplicando rationem peccati, & augendo priorem circumstantiam, 12. q. 73. 7. c.

16 De circumstantiis considerat theologus triplici ratione, scilicet secundum quod per actus humanos homo ad beatitudinem ordinatur, secundum quod in eis invenitur bonum, & malum, melius, & pejus, & secundum quod sunt meritorii, vel demeritorii; sed considerat aliter quam moralis, vel politicus, vel rhetor, 12. q. 7. 2. c.

Finis scientiæ militaris ordinatur ad finem civilis, 1. q. 1. 5. c.

1 Civis dicitur dupliciter, scilicet secundum quid, idest habitator civitatis, & simpliciter scilicet qui potest agere ut civis, idest consilio, & iudicio, 12. q. 105. 3. ad 2.

2 Virtus civis est exponere se mortis periculo pro totius reipublicæ conservatione, 1. q. 60. 5. c. item 22. q. 26. 3. c. item 3. q. 31. 3. ad 2.

3 Mulieribus non convenit simpliciter esse cives, 12. q. 105. 3. ad 2.

1 Civitas est communitas perfecta, 12. q. 90. 2. c. & 3. ad 3.

2 Impossibile est quod bonum commune civitatis bene se habeat, nisi cives sint virtuosus, saltem principantes, 12. q. 92. 3. ad 3.

3 Servi non sunt pars populi, vel civitatis, 12. q. 98. 6. ad 2.

1 Clamor ponitur filia ira secundum quod ira est in ore, per quem clamorem intelligitur inordinata, & confusa locutio, 22. q. 158. 7. c.

2 Clamor Christi in Cruce fuit miraculosus, 3. q. 47. 1. ad 2.

3 Animal dolens clamat, quia calor, & spiritus multiplicati per dolorem emittuntur, 12. q. 44. 1. ad 2.

1 Claritas corporis gloriosi erit à gloria animæ, 3. q. 45. 2. c. item 3. q. 54. 2. ad 1. & ad 2.

2 Non erit æqualiter in omni corpore glorioso, nec in omni parte ejusdem corporis, 3. q. 45. 2. ad 3.

3 In potestate beatorum erit ostendere, & occultare se, & claritatem sui corporis, 3. q. 54. 1. ad 2.

4 Claritas Christi transfigurati erat vera, sed gloriosa, non autem claritas corporis gloriosi, sed est miraculosa, 3. q. 45. 2. c.

5 Non erat à corpore ejus, sed tantum à Deo, 3. q. 45. 2. c.

6 Claritas vestimentorum Christi significat claritatem sanctorum, quæ superabitur à claritate Christi, sicut candor nivis à splendore solis, 3. q. 45. 2. ad 3.

7 Transfiguratio Christi fuit secundum claritatem tantum, & non secundum aliam dotem, 3. q. 45. 1. ad 3.

8 Ex scriptura certum est corpora post resurrectionem fore lucida, *Supplem. quest. 85. 1. c.*

9 Cla-